

## Hoogste werkdruk in hoger onderwijs

# Goede werksfeer in onderwijs

*De werkdruk in het onderwijs is net zo hoog als in andere bedrijfstakken. Wel ervaren leerkrachten dat zij minder invloed hebben op de inrichting van hun werk dan werknemers buiten het onderwijs.*

In de periode 1998–2000 gaf 41 procent van de leerkrachten in het onderwijs aan regelmatig in een hoog tempo te werken. Docenten in het hoger onderwijs geven het vaakst aan dit te moeten doen. Liefst 60 procent van hen zegt snel te moeten werken. Van de onderwijzers in het basisonderwijs daarentegen geeft ongeveer 40 procent te kennen in een hoog tempo te werken.

Leerkrachten uit het hoger onderwijs zeggen ook het vaakst onder hoge tijdsdruk te werken, bijna 58 procent. Daarna volgen de leraren uit het voortgezet onderwijs met 44 procent. Dat is hoog vergeleken met andere bedrijfstakken. Gemiddeld gaf 36 procent van de Nederlandse werknemers te kennen onder hoge tijdsdruk te werken. Wordt werkdruk gezien als resultante van werken in een hoog tempo en werken onder een hoge tijdsdruk, dan ondervinden leerkrachten in het hoger onderwijs de hoogste werkdruk.

## Werktempo zelf regelen

Naast de werkdruk kan de kwaliteit van werk ook samenhangen met de mate waarin iemand zeggenschap en verantwoordelijkheid heeft over de eigen werkzaamheden. Ruim de helft van de werknemers in het onderwijs geeft aan dat zij het werktempo zelf kunnen regelen. Dat is minder dan in andere overheidssectoren. Binnen het onderwijs is de situatie het gunstigst voor de leer-

krachten in het hoger onderwijs. Bijna 65 procent zegt zelf het werktempo te kunnen regelen. Voor docenten in het basis- en voortgezet onderwijs gaat dat daarentegen veel minder op. Van hen is 47 procent respectievelijk 45 procent in staat zelf het werktempo te bepalen.

Leerkrachten in het voortgezet onderwijs kunnen het minst vaak bepalen hoe ze het werk uitvoeren. Ruim 59 procent heeft hierover zeggenschap. In het hoger onderwijs is dat 85 procent. Gemiddeld zegt ruim 68 procent van de werknemers in het onderwijs zelf te kunnen beslissen over de wijze van uitvoering. Bij andere overheidssectoren kan bijna drie kwart van de werknemers bepalen hoe het werk gedaan wordt.

Docenten in het hoger onderwijs hebben van het onderwijzend personeel de meeste zeggenschap over de volgorde waarin zij hun werkzaamheden doen. Zeven van de tien leerkrachten geven dat aan. Ten slotte moeten in het onderwijs bijna negen van de tien werkenden zelf oplossingen bedenken om zaken voor elkaar te krijgen. In andere bedrijfstakken krijgen werknemers meer steun.

## Niet saai

In vergelijking met andere bedrijfstakken is het werk in het onderwijs het minst saai. Slechts twee procent van het onder-

wijspersoneel geeft aan dat ze het werk regelmatig eentonig vinden. Onder de leerkrachten van het basis- of hoger onderwijs vindt bijna niemand het werk saai.

Andere aspecten van het werk die bijdragen aan de kwaliteit zijn de mogelijkheden om specifieke vaardigheden in het werk te gebruiken en verder te ontwikkelen. Ook de tevredenheid met de materiële en immateriële beloning, zoals de promotiekansen, spelen een rol bij de aantrekkelijkheid van het werk. Bijna acht van de tien werkenden in het onderwijs en de andere overheidssectoren kunnen zich vinden in de stelling dat ze de gelegenheid hebben zich in hun werk te ontplooiën. Docenten in het voortgezet onderwijs zijn hierover minder te spreken dan hun collega's in het basis- en hoger onderwijs. Het meest tevreden van alle werknemers over ontplooiingsmogelijkheden zijn de leerkrachten in het hoger onderwijs.

Over de aansluiting tussen het werk en de opleiding en ervaring zijn de leerkrachten in het onderwijs meer tevreden dan werkenden in andere bedrijfstakken. Dat geldt vooral voor docenten van het basis- en hoger onderwijs. Ruim negen van tien zijn tevreden over de aansluiting. In andere overheidssectoren zijn acht van de tien werknemers te spreken over de aansluiting en bij niet-overheidssectoren zeven van de tien.

### Promotiekansen

Wel zijn volgens de leerkrachten de promotiekansen in het onderwijs veel slechter dan buiten het onderwijs. Is één op de drie werkenden tevreden met de promotiekansen, in het hoger onderwijs is nog bijna een kwart van de leraren hierover tevreden. Van de docenten van het basis- en voortgezet onderwijs is slechts elf en zeven procent tevreden over de carrièrekansen.

Werknemers in het onderwijs zijn ook minder tevreden over hun salaris dan werkenden in de overige bedrijfstakken. Twee van de drie werkenden zeggen tevreden te zijn met de beloning. Van de docenten in het voortgezet onderwijs is nog niet de helft tevreden met het salaris. Enige uitzondering binnen het onderwijs zijn de leerkrachten in het hoger onderwijs. Van hen is 76 procent tevreden met de beloning.

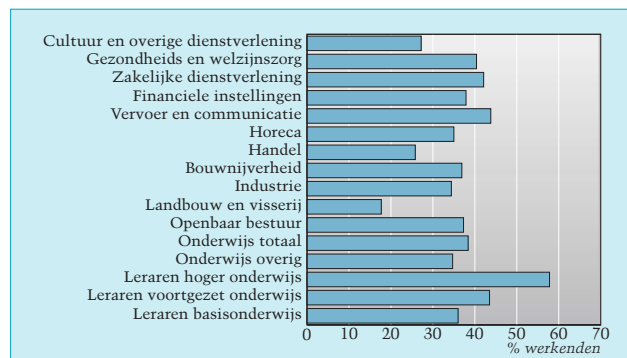
### Sfeer op het werk goed

Een groot deel van de werkenden vindt de sfeer op het werk goed. Ruim acht van de tien zijn hierover tevreden. Het meest tevreden over de werksfeer zijn de leerkrachten in het basisonderwijs. Het minst tevreden zijn werkenden in de landbouw en visserij en in de cultuur en overige dienstverlening.

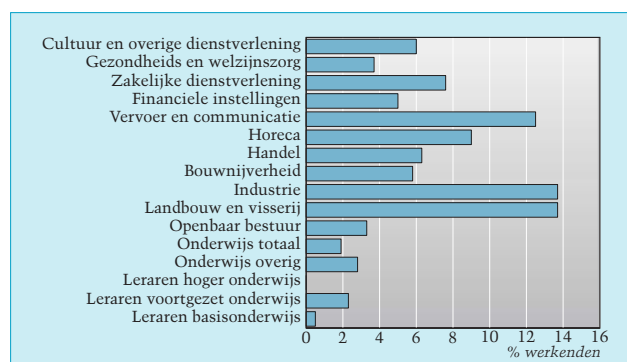
Meer dan negen van de tien werkenden zeggen regelmatig plezier in het werk te hebben. Dit geldt ook voor de onderwijssector. De leerkrachten in het voortgezet onderwijs zijn iets minder positief dan de leerkrachten in het basis- en hoger onderwijs. ◀

*Andre Mares en Frans Frenken*

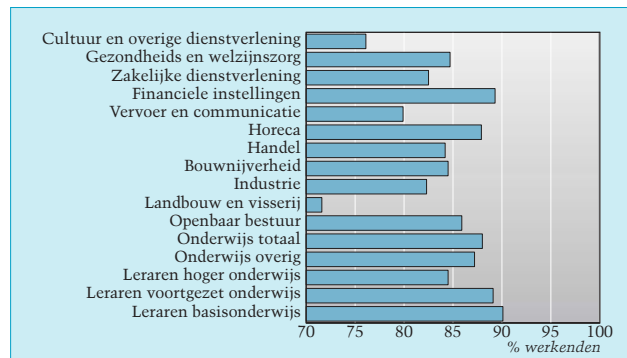
### Werken onder hoge tijdsdruk, 1998–2000



### Verricht regelmatig eentonig werk, 1998–2000



### Sfeer op het werk is goed, 1998–2000



### Regelmatig plezier in het werk, 1998–2000

